

Warszawa, 10/07/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-569480-III/07/EP

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister

Uprzejmie informuję Panią Minister, że w świetle wyroku Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 maja 2008 r. (C-499/06) powstaje problem dalszego stosowania art. 5 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 87 ze zm.).

W świetle obecnego brzmienia tego przepisu, świadczenia określone w ustawie przysługują w czasie pobytu osoby uprawnionej na obszarze Państwa Polskiego, chyba że niniejsza ustawa albo umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Polska nie zawarła dotychczas umów międzynarodowych, które byłyby realizacją zastrzeżenia przewidzianego w końcowej części art. 5 ustawy. Artykuł 4(10) ust. 4 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin (Dz.U. UE L z dnia 5 lipca 1971 r.), wyłącza spod swego działania m.in. systemy świadczeń dla ofiar wojny i jej skutków oraz wypłacane na ich podstawie świadczenia.

Wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 TWE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, został złożony przez Sąd Okręgowy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie w związku z rozpatrywaniem odwołania od decyzji organu rentowego. Na podstawie tej decyzji organ rentowy odmówił wypłaty renty z tytułu uszczerbku na zdrowiu doznanego w czasie deportacji osobie, której wcześniej prawo do tego świadczenia uznano. W uzasadnieniu decyzji stwierdzono, że nie ma ona miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Rozstrzygający odwołanie Sąd Okręgowy w Koszalinie zwrócił się do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, gwarantowane obywatelom Unii Europejskiej przez TWE, stanowi przeszkodę dla ustawodawstwa krajowego, takiego jak uregulowanie polskie, które

uzależnia wypłatę świadczenia przyznawanego cywilnym ofiarom wojny lub represji od posiadania przez uprawnionego miejsca zamieszkania na terytorium kraju.

W powołanym wyżej wyroku Europejski Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że wykładni art. 18 Ust. 1 TWE należy dokonać w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie ustawodawstwu państwa członkowskiego, na podstawie którego państwo to odmawia, w sposób generalny i w każdych okolicznościach, wypłaty swym obywatelom świadczenia przyznawanego cywilnym ofiarom wojny lub represji tylko z tego powodu, że nie mają oni przez cały okres wypłaty tego świadczenia miejsca zamieszkania na terytorium tego państwa, lecz na terytorium innego państwa członkowskiego.

Orzeczenie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości jest wiążące dla sądu państwa członkowskiego, który zwrócił się z pytaniem prawnym. Piśmiennictwo i orzecznictwo jednoznacznie opowiada się za tezą że sądy państw członkowskich nie powinny przyjmować innej interpretacji przepisów prawa wspólnotowego, niż wskazanej w orzeczeniu Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości zawierającym wykładnię stosownych przepisów tego prawa. Ponadto, w ocenie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości orzeczenie w sprawie wykładni przepisów prawa wspólnotowego ma zastosowanie także do stosunków prawnych powstałych przed wydaniem orzeczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę w opinii Rzecznika konieczne wydaje się wprowadzenie stosownych zmian w ustawie o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w tej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich